

นัยทางกฎหมายที่สำคัญของกรณีพิพาทเรื่องแร่ใยหินภายใต้องค์การการค้าโลก



นางสาวศิริวรรณ อธิธิปัญญาวรกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-3271-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 20826205

LEGAL IMPLICATIONS OF THE ASBESTOS CASE UNDER WORLD TRADE  
ORGANIZATION(WTO)

MISS Siriwan Ittipanyaworakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Laws in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-3271-6

12 ฎ.ร. 2551

หัวข้อวิทยานิพนธ์

นัยทางกฎหมายที่สำคัญของกรณีพิพาทเรื่องแร่ใยหินภายใต้องค์การ  
การค้าโลก

โดย

นางสาวศิริวรรณ อธิธิปัญญาวรรกุล

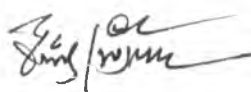
สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ทัชชมัย ฤกษ์ะสุด

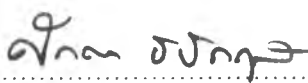
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง  
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต



..... คณบดีคณะนิติศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิดิพันธุ์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์



..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ธนิตกุล)



..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ทัชชมัย ฤกษ์ะสุด)



..... กรรมการ

(อาจารย์พิทักษ์ อุดมวิชัยวัฒน์)

ศิริวรรณ อธิธิปัญญาวรกุล : นัยทางกฎหมายที่สำคัญของกรณีพิพาทเรื่องแร่ใยหินภายใต้  
องค์การการค้าโลก. (LEGAL IMPLICATIONS OF THE ASBESTOS CASE UNDER  
WORLD TRADE ORGANIZATION (WTO)) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ทักษมัย ฤกษ์ระสูต, 77 หน้า.  
ISBN 974-17-3271-6.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า คำตัดสินในคดีพิพาทเรื่องแร่ใยหินภายใต้  
องค์การการค้าโลก มีผลเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การบังคับใช้มาตรา XX (b) ของแกตต์อย่างไร

จากการศึกษาพบว่าคำตัดสินนั้นมีประเด็นสำคัญในการพิจารณาหลายประการ ทั้งประเด็น  
การบังคับใช้ตามมาตรา XX(b) โดยตรง และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ (1) การตีความคำว่า  
"ผลิตภัณฑ์ที่เหมือนกัน" ตามมาตรา III:4 (2) การทำให้เสียหรือเสื่อมไปซึ่งสิทธิประโยชน์ตามมาตรา  
XXIII:1(b) และ (3) ประเด็นเรื่องข้อบังคับทางเทคนิคตามข้อตกลง TBT โดยคำตัดสินในประเด็น  
ทั้งหลายข้างต้นยังคงใช้หลักเกณฑ์เช่นเดียวกับคำตัดสินที่มีข้อเท็จจริงเหมือนกันที่ผ่านมา เพียงแต่มี  
การขยายความมากขึ้น กล่าวคือ ในกรณีมาตรา XX(b) ได้มีการขยายความคุ้มครองชีวิตและ  
สุขภาพของมนุษย์ โดยให้รวมทั้งผู้บริโภคและบุคคลในภาคการผลิตด้วย นอกจากนั้นองค์การอุทธรณ์  
ยังให้ข้อสังเกตว่าในการพิจารณาความเหมือนกันของผลิตภัณฑ์นั้น ควรจะใช้หลักเกณฑ์ 4 ประการมา  
พิจารณาประกอบ ซึ่งต่างจากแนวคำตัดสินในคดีก่อน และของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทในคดีนี้  
ว่าให้พิจารณาเพียงประเด็นเดียวก็พอ

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษากรณีศึกษานี้ ทำให้ทราบถึงแนวการในการปรับใช้หลักเกณฑ์  
พื้นฐานขององค์การการค้าโลกให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักการการค้าเสรี เพื่อเป็นแนวทางใน  
การกำหนดนโยบายทางการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยในกรณีหากไทยจะออกมาตรการ  
ภายในอันมีผลเป็นการกีดกันทางการค้า

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์..... ลายมือชื่อนิสิต.....  
ปีการศึกษา.....2545..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

20

ทักษมัย

ฤกษ์ระสูต

# # 4286123034 : MAJOR LAWS

KEY WORDS : ASBESTOS / LIFE AND HEALTH

SIRIWAN ITTIPANYAWORAKUL : LEGAL IMPLICATIONS OF THE ASBESTOS CASE UNDER WORLD TRADE ORGANIZATION (WTO) THESIS ASSOC. PROF. TASHMAI RIKSHASUTA , 77 pp. ISBN 974-17-3271-6 .

This thesis focuses on a research on how the decision of EC – Ban on Asbestos case leads to a change in the criterion of enforcement of Article XX(b) of GATT 1994.

From the research, it is found that there are many substantial issues, both the application of Article XX(b) of GATT 1994 and other interesting relevant issues. Firstly, the interpretation of "like product" under Article III:3. Secondly, Nullification or Impairment under Article XXIII:1(b) of GATT 1994. Finally, the technical regulation under Technical Barrier to Trade agreement. The aforesaid decision followed the criterions embodied in the decision having the same factual issues in the past, but such criterions are more extended. In accordance with Article XX(b), there is the extension of the protection of life and health of human to consumers and labor in the manufacturing sector. Moreover, Appellate Body noted that four factors are supposed to be in the consideration of likeness of products. This differs from the decisions of the past cases and the decision of Panel in this case considering merely one factor.

It is obviously found how to apply the basic principle of WTO for the attainment of Free Trade principle so as to be a useful guidance of the international trade policy – making of Thailand in case where the measure taken under the laws of Thailand may potentially bring about a trade barrier.

Field of study.....Laws.....Student's signature.....*Sirivan Ittipanyaworakul*  
Academic year.....2002.....Advisor's signature.....*Tashmai Rikshasuta*

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของท่านรองศาสตราจารย์ทัศนัย ฤกษ์สุต ที่ได้สละเวลาอันมีค่าของท่านรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งตลอดระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์ ท่านอาจารย์ทัศนัยได้ให้ความกรุณา ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ข้าพเจ้าเป็นอย่างดี อีกทั้งยังคอยให้กำลังใจผู้เขียนและคอยเอาใจใส่ดูแลผู้เขียนจนครบถ้วนของท่านเอง ทำให้ผู้เขียนรู้สึกทราบซึ่งในพระคุณของท่านอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรศ.ดร. ศักดา ธนิตกุล เป็นอย่างสูงที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และท่านอาจารย์พิทักษ์ อุดมวิชัยวัฒน์ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ โดยท่านอาจารย์ทั้งสองท่านได้กรุณาชี้แนะข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์เพื่อให้ผู้เขียนได้ทำการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณนางชิวฮวย แซ่ลิ้มและครอบครัวของผู้เขียนเป็นอย่างสูงที่คอยเป็นกำลังใจให้กับผู้เขียนมาโดยตลอด และขอขอบคุณคุณมาร์ค เจริญวงศ์ ที่คอยให้กำลังใจและสละเวลาให้ความช่วยเหลือผู้เขียนเป็นอย่างมาก รวมถึงนายพรภัทร ตัณฑิกุลานันท์ นายศิโรตม์ จิตต์แจ้ง นายภิญโญ คุ้มณาเสนีย์ นายปริญญา โปร่งทอง นายภาคร สุชีวะ นางสาวศลิ้มพา เลิศนุวัฒน์ นางสาวศราพร จารุพิสิฐ ไพบุลย์ นายฐิติชัย ฤกษ์สุทธิวิเศษ นางสาวคารณี เตชะสิริมาศ นายพัฒน์นัต จันสว่าง และเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือผู้เขียนเป็นอย่างดีในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

## สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช

บทที่ 1	บทนำ.....	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
	1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	8
	1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	8
	1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	9
	1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9

บทที่ 2	หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องชีวิตและสุขภาพของมนุษย์.....	10
	2.1 แนวคิดในการปกป้องชีวิตและสุขภาพของมนุษย์.....	10
	2.2 กฎหมายที่เป็นข้อพิพาท.....	12
	2.3 ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องในคดี.....	15
	2.3.1 ข้อตกลงว่าด้วยการบังคับมาตรการสุขอนามัยและ สุขอนามัยพืช (SPS).....	15
	2.3.2 หลักการห้ามจำกัดปริมาณ (Quantitative Restrictions).....	16
	2.4 ข้อกำหนดที่เป็นประเด็นในคดีโดยตรง.....	18
	2.4.1 หลักการไม่เลือกปฏิบัติ.....	19
	2.4.1.1 หลักการปฏิบัติอย่างชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง..	20
	2.4.1.2 หลักการปฏิบัติอย่างชาติ.....	22
	2.4.2 ข้อยกเว้นทั่วไปตามมาตรา XX.....	24
	2.4.2.1 มาตรา XX chapeau .....	25
	2.4.2.2 มาตรการเพื่อปกป้องชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ และ พืช ตามมาตรา XX(b).....	28

## สารบัญ (ต่อ)

2.4.3	การระงับข้อพิพาทตามมาตรา XX III.....	31
2.4.4	ข้อตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางด้านเทคนิค (Technical Barrier to Trade).....	32
2.4.4.1	การใช้มาตรการต่างๆ ต้องอยู่บนหลักการไม่เลือกปฏิบัติ.....	33
2.4.4.2	การใช้บังคับทางเทคนิคจะต้องไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคโดยไม่จำเป็น.....	34
บทที่ 3	ข้อเท็จจริงและประเด็นพิพาทในกรณีประเทศฝรั่งเศสห้ามนำเข้าแร่ใยหินและผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบแร่ใยหินจากประเทศแคนาดา.....	36
3.1	ประเด็นเรื่อง “ผลิตภัณฑ์ที่เหมือนกัน” ตามมาตรา III:4 ของแกตต์ 1994.....	36
3.1.1	ข้อกล่าวอ้างของทั้งสองฝ่าย .....	36
3.1.2	คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	37
3.1.3	คำวินิจฉัยขององค์กรอุทธรณ์.....	40
3.2	ประเด็นตามมาตรา XX (b) ของแกตต์ 1994.....	41
3.2.1	ข้อกล่าวอ้างของทั้งสองฝ่าย.....	41
3.2.2	คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	41
3.2.3	คำวินิจฉัยขององค์กรอุทธรณ์.....	45
3.3	ประเด็นเรื่องอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของแกตต์ 1994 ตามมาตรา XXIII:1(b).....	47
3.3.1	ข้อกล่าวอ้างของทั้งสองฝ่าย.....	47
3.3.2	คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	48
3.3.3	คำวินิจฉัยขององค์กรอุทธรณ์.....	49
3.4	ประเด็นเรื่องการขัดต่อข้อตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า...49	
3.4.1	ข้อกล่าวอ้างของทั้งสองฝ่าย.....	49
3.4.2	คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	50
3.4.3	คำวินิจฉัยขององค์กรอุทธรณ์.....	52



## สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4	วิเคราะห์คำตัดสินของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทและคำตัดสินขององค์กร อุทธรณ์ กรณีประเทศฝรั่งเศสห้ามนำเข้าแร่ใยหิน(asbestos)และผลิตภัณฑ์ที่มี ส่วนประกอบของแร่ใยหิน(asbestos)จากประเทศแคนาดา.....	54
4.1	ประเด็นการตีความคำว่า “ผลิตภัณฑ์ที่เหมือนกัน” ตามมาตรา III:4 ของแกตต์ 1994.....	54
4.2	ประเด็นการตีความมาตรา XX(b).....	58
4.3	ประเด็นเรื่องอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของแกตต์ ตาม มาตรา XXIII:1(b).....	62
4.4	ประเด็นเรื่องการอยู่ในขอบเขตข้อตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิค ต่อการค้า.....	63
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	66
5.1	บทสรุป.....	66
5.2	ข้อเสนอแนะ.....	70
รายการอ้างอิง.....		73
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....		76